

Onderwerp: **Kaderbrief Omgevingsdienst de Vallei 2022.**

Voorstel om geen wensen en bedenkingen in te dienen op de kaderbrief OddV 2022 en kennis te nemen van de terugblik op de financiële ontwikkelingen in 2020.

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

- 1. Geen wensen of bedenkingen bij het Algemeen Bestuur van de OddV kenbaar te maken ten aanzien van de Kaderbrief OddV 2022;**
- 2. Kennis te nemen van de terugblik op 2020.**

1. Inleiding

Op 2 oktober 2012 heeft u het college van burgemeester en wethouders toestemming gegeven om samen met Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst de Vallei (OddV) aan te gaan. De OddV is op 1 april 2013 van start gegaan en voert de Wabo-taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor de deelnemende gemeenten uit, alsmede een aantal aanvullende taken op het gebied van de fysieke leefomgeving.

Het Algemeen Bestuur van de OddV (AB) heeft op 16 december 2021 de kaderbrief 2022 vastgesteld. In de kaderbrief wordt informatie verstrekt voor het begrotingsjaar 2022, met name de beleidsmatige en financiële kaders. De ontwerpbegroting van de OddV voor 2022 zal medio april aan de gemeenteraad worden aangeboden, waarbij de raad in de gelegenheid wordt gesteld om zijn zienswijze hieromtrent kenbaar te maken. De vaststelling van de begroting voor 2022 door het AB zal plaatsvinden voor 1 augustus 2021.

Daarnaast willen wij, naar aanleiding van een toezegging die in november vorig jaar aan uw raad is gedaan, het aanbieden van de kaderbrief ook aanwenden om in dit raadsvoorstel terug te kijken op het jaar 2020 en stil te staan bij hoe de (financiële) ontwikkelingen in dat jaar doorwerken in de daarop volgende jaren 2021 en 2022.

2. Door de raad gestelde kaders

Op grond van de gemeenschappelijke regeling dient de begroting van de OddV voor een zienswijze aan de gemeenteraad te worden voorgelegd. De kaderbrief wordt voorafgaand daaraan voor wensen en bedenkingen aan de raad voorgelegd.

3. Effect/Meetbare doelstellingen

De kaderbrief geeft op basis van beleidsmatige ontwikkelingen inzicht in de financiële effecten op de begroting van de OddV voor 2021.

4. Argumenten

1. Kaderbrief OddV 2022

U bent in de gelegenheid om wensen en bedenkingen over de kaderbrief aan de OddV kenbaar te maken. Voorgesteld wordt om daarvan geen gebruik van te maken. De belangrijkste punten die in de kaderbrief zijn opgenomen zijn de volgende.

- De periode na inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2022 zal een overgangsperiode zijn, waarin de veranderingen in de organisatie geïmplementeerd worden;
- Door de Omgevingswet zullen bodemtaken van de provincie naar de gemeente overgedragen worden;

- Met ingang van 2022 vervalt de cofinanciering van de provincie voor het Programma Informatievoorziening Gelderse Omgevingsdiensten. Dit leidt tot een hogere bijdrage. Daarnaast stijgt de aansluitingsbijdrage voor Inspectieweet Milieu.
- Op basis van de prognose van de septembercirculaire gemeentefonds geldt voor 2022 een loonindexatie van 1,5 % en een prijsindexatie van 1,5 %.

2. Terugblik op 2020

Begin 2020 is ons college het concept Uitvoeringsprogramma 2020 ter vaststelling voorgelegd. Dit UP2020 kende een bijraming van € 575.000. Gelet hierop en het feit dat dit het tweede achtereenvolgende jaar dat de OddV met een begrotingswijziging kwam, waarbij er tussentijds een aanzienlijk aanvullend bedrag voor de uitvoering van taken werd gevraagd, hebben wij besloten dit UP2020 niet vast te stellen en met de OddV een gezamenlijk traject te starten om de bijdrage van de gemeente aan de OddV te verminderen.

In mei 2020 is uw raad de ontwerpbegroting van de OddV voor 2021 voorgelegd, waarbij uw raad in de gelegenheid is gesteld om daarop een zienswijze in te dienen. Uit de programmabegroting 2021 volgt dat de bijdrage van Barneveld geraamd werd op € 4.002.000. Dit is € 637.000 meer dan opgenomen was in de gemeentelijke begroting. Deze bijdrage is voor een substantieel deel opgebouwd uit de structurele effecten van het UP2020. Aangezien wij het betreffende UP2020 nog niet vastgesteld hadden, lagen deze structurele effecten derhalve nog niet volledig vast en was het naar uw mening te voorbarig om in te kunnen stemmen met de programmabegroting voor 2021. U heeft daarom niet ingestemd met de begroting 2021 voor de OddV.

In juni 2020 hebben wij, omdat het jaar nagenoeg voor de helft verstreken was en uit het oogpunt van een goede bedrijfsvoering van de OddV, het UP2020 voor Q1 en Q2 vastgesteld en de helft van het tekort (€ 288.000) gedekt. In dit kader heeft u ingestemd met het verlagen van de incidentele begrotingsruimte met € 109.000. In december 2020 hebben wij het UP2020 voor Q3 en Q4 nog vastgesteld, omdat dit noodzakelijk was voor het vaststellen van het jaarresultaat over 2020 en de rechtmatigheid van de jaarrekening 2020. Het tekort van € 78.000 is gedekt uit het positieve jaarresultaat van de OddV over 2019.

Onderzoek

Het ingezette traject om de bijdrage aan de OddV te verminderen hebben geleid tot overleggen, zowel intern als met de OddV. Hieruit zijn een aantal dingen naar voren gekomen, die in het onderstaande toegelicht worden.

Afname producten OddV

In het kader van kostenreductie door het afnemen van minder producten bij de OddV geldt ten eerste dat Barneveld een groeigemeente met ambitie is. De OddV speelt een grote rol bij de realisering van deze ambities, met name waar deze gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving. De OddV verzorgt namelijk de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op gebied van het omgevingsrecht voor de gemeente Barneveld.

Daarnaast levert de OddV ook specialistisch advies op verschillende gebieden, bijvoorbeeld met betrekking tot bodem, geur en geluid, maar ook in het kader van actuele thema's, zoals PFAS en stikstof, hebben de specialisten van de OddV een adviserende rol. Verder draagt de OddV bij aan de strategische thema's, waaronder duurzaamheid, energietransitie, asbestsanering e.d. De rol die de OddV daarin vervult is goed beschouwd vergelijkbaar met die van andere externe adviseurs die daarbij meer commerciële tarieven hanteren en doorgaans dus duurder zijn. Tenslotte verricht de OddV nog een aantal aanvullende taken op grond van de dienstverleningsovereenkomst. Gelet op de rol en taken van de omgevingsdienst gaat een stevige gemeentelijke ambitie daarom gepaard met een stijging in de afname van producten en diensten van de OddV. Dit betekent ook dat een kostenverlaging door het afnemen van minder producten bij de OddV mogelijk ten koste gaat van de gemeentelijke ambities. Dat vinden wij onwenselijk.

In 2020 zijn geen keuzes gemaakt om minder producten af te nemen en daardoor de bijdrage te verlagen. In dit kader is het van belang om op te merken dat de (productie)knoppen waaraan gedraaid kan worden beperkt zijn; een deel van de taken en de uitgaven die daarmee gemoeid zijn, zijn niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De hoeveelheid aanvragen om omgevingsvergunning die de OddV in behandeling neemt, wordt bepaald door de externe vraag van onder andere inwoners en bedrijven, die deze aanvragen bij de OddV indienen. Ook verzoeken om bestemmingsplanherzieningen worden bepaald door externe vraag en vergen veelal wettelijk verplichte advisering door de OddV. Daar waar wel keuzes gemaakt kunnen worden, geldt dat niet alleen de kosten bepalend zijn maar ook de gevolgen voor de kwaliteit van de leefomgeving bij deze keuze betrokken moeten worden. Deze kwaliteit kan namelijk negatief beïnvloed worden door minder inzet van de OddV, bijvoorbeeld door minder toezicht en handhaving.

Om toch grip te houden op de productie van de OddV hebben wij binnen de eigen gemeentelijke organisatie afgesproken om nog kritischer te bezien of en in welke mate de OddV gevraagd wordt om te adviseren. Bovendien zijn er, zoals hierna nader wordt beschreven, afspraken met de OddV gemaakt om met ingang van dit jaar de realisering van het UP vaker en meer op detailniveau met elkaar te monitoren om zodoende eerder bij te kunnen sturen.

Bedrijfsvoering OddV

Ten tweede blijkt uit een analyse (zie bijlage 3) dat de OddV strak in haar financiële jasje zit. Uit de benchmark blijkt dat de OddV in vergelijking tot de andere OD's in het Gelders Stelsel:

- het laagste integrale uurtarief kent binnen de benchmark;
- kentallen/normen hanteert op of aan de onderkant van de benchmark;
- Personele overhead aan de onderkant en de materiële overhead aan de bovenkant van de benchmark ligt;
- Het risicomodel en de bestuurlijke ambities zijn verouderd en biedt mogelijk wat ruimte voor inzet van uren. De OddV gaat hiermee aan de slag. In de bijgevoegde brief (bijlage 2) wordt hier nader op ingegaan.

Kostenbesparingen op de bedrijfsvoering van de OddV zijn op dit moment gelet op het voorgaande derhalve niet realistisch.

Verhoging leges

Voor de levering van diensten en producten door de gemeente zijn de afnemers daarvan leges verschuldigd. Het uitgangspunt is dat leges kostendekkend zijn. In het kader van de begroting 2021 hebben wij u voorgesteld om de leges te verhogen. U heeft de begroting voor 2021 overeenkomstig vastgesteld.

4b. Tegenargumenten/kanttekeningen

De kaderbrief en het uitvoeringsprogramma bevatten ramingen en prognoses. Hoewel de taken in beginsel binnen het budget van de begroting en het uitvoeringsprogramma uitgevoerd dienen te worden zijn de werkelijke kosten uiteindelijk afhankelijk van de feitelijke productie van de OddV en de dienstverlening die de gemeente afneemt.

Om te borgen dat de kosten van de OddV zoveel als mogelijk binnen de begroting blijven hebben wij met de OddV aanvullende afspraken gemaakt over de af te leggen verantwoording. Naast de twee bestuursrapportages die jaarlijks opgeleverd worden per 1 mei en 1 september, verstrekt de OddV in 2021 elke drie maanden een cijfermatig overzicht van het productie- en kostenverloop van Barneveld dat vervolgens gezamenlijk wordt besproken. Hiermee wordt beoogd significante afwijkingen van het UP2021 vroegtijdig te signaleren, te bespreken en zo nodig daarop bij te sturen, zodat de kosten van de OddV binnen de begroting blijven.

Het AB heeft op 25 juni 2020 naar aanleiding van de begrotingswijziging 2020 verzocht om een bestuurlijk gesprek over de gevolgen van de onder druk staande gemeentelijke financiële situatie ten aanzien van het werk van de OddV. Met de bijgevoegde informatiebrief wordt u geïnformeerd over het gesprek en de daaruit voortvloeiende acties. Korte tijdshalve verwijzen wij naar de bijgevoegde brief (bijlage 2).

5. Financiën

De bijdrage voor de OddV die in de begroting 2021 is opgenomen is € 4.002.000. Het concept UP2021, waarin de concrete te leveren producten door de OddV aan Barneveld in 2021 geprognoseerd zijn, blijft daar nagenoeg binnen. Binnenkort zullen wij hierover een besluit nemen over de vaststelling van dit UP2021 dat u zal worden toegezonden.

In de voorliggende Kaderbrief 2022 wordt een budget van € 4.088.000 geraamd voor 2022. Het tekort ten opzichte van de begroting bedraagt € 86.000. Dit wordt veroorzaakt door loon- en prijsindexatie van 1,5 % (€ 60.000), de overdracht van bodemtaken van de provincie naar de gemeente (€ 10.000) en de financiering van IGO en de bijdrage voor Inspectievew (€ 15.000). Kosten waar niet of nauwelijks op gestuurd kan worden. De overdracht van de bodemtaken geschiedt door overdracht van het budget van het provinciefonds naar het gemeentefonds.

Wij constateren dat de financiële bijdrage die in de gemeentelijke begroting 2021 is geraamd voor de OddV thans meer in balans is met de kosten van de uitvoering van de taken die de gemeente Barneveld bij de OddV heeft belegd en dat deze bijdrage naar onze mening ook passend en noodzakelijk is om de OddV in staat te stellen deze taken op een goed niveau uit te voeren.

6. Proces

De inbreng van de gemeenteraden op de kaderbrief wordt betrokken bij het opstellen van de begroting van de OddV voor 2022. Deze wordt in concept uiterlijk 15 april 2021 door het Dagelijks Bestuur van de OddV aangeboden. Op deze conceptbegroting kunnen Provinciale Staten en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten desgewenst hun zienswijzen kenbaar maken. Naar verwachting zal in mei de conceptbegroting aan u voorgelegd worden.

7. Risico's

De omgevingswet zal (vooralsnog) op 1 januari 2022 inwerkingtreden. Deze wet betekent veruit de meest ingrijpende stelselwijziging in het fysieke domein. Behalve een vergaande integratie van wet- en regelgeving in één systeem, houdt de stelselwijziging ook een decentralisatie in. Gemeenten krijgen meer ruimte om zelf hun beleid te bepalen en maatwerk te leveren. Daarnaast beoogt de Omgevingswet een andere manier van werken. Ook de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking zal treden. De financiële gevolgen van deze wetten ten aanzien van de werkzaamheden van en uitgaven aan de OddV zijn nog niet inzichtelijk.

Begrotingen, uitvoeringsprogramma's en kaderbrieven bevatten ramingen en prognoses. De werkelijke uitgaven aan de OddV worden uiteindelijk bepaald door de feitelijke productie. In het voorgaande is uiteengezet op welke wijze wij samen met de OddV er naar streven om de uitgaven binnen het budget te houden.

Burgemeester en wethouders van Barneveld, de secretaris, W. Wieringa	de burgemeester, J.J. Luteijn
--	----------------------------------

Bijlagen:

1. Kaderbrief OddV 2022;
2. Informatiebrief 'Sturen op de OddV/Risicogericht programmeren';
3. Presentatie Arno Seinstra;
4. Raadsbesluit.